

národní
úložiště
šedé
literatury

Výroční zpráva o činnosti Národního zemědělského muzea v Praze za rok 2003

Hájek, Antonín ; Novák, Pavel
2004

Dostupný z <http://www.nusl.cz/ntk/nusl-432365>

Dílo je chráněno podle autorského zákona č. 121/2000 Sb.

Tento dokument byl stažen z Národního úložiště šedé literatury (NUŠL).

Datum stažení: 12.05.2021

Další dokumenty můžete najít prostřednictvím vyhledávacího rozhraní nusl.cz .

Výroční zpráva o činnosti Národního zemědělského muzea v Praze za rok 2003

Obsah :

1. Evidence sbírek, péče o sbírky, prezentace
- 1.1. Akvizice, evidence, inventarizace sbírek
- 1.2. Péče o sbírkové fondy
- 1.3. Prezentace sbírek – expozice a výstavy
2. Další činnost muzea
3. Návštěvnost
4. Činnost pracoviště integrovaného systému ochrany
5. Vydávání osvědčení k vývozu předmětů kulturní hodnoty
(dle zák. 71/1994 Sb.)
6. Vědecko – výzkumná činnost muzea
7. Dotace zřizovatele, ekonomika a hospodaření s finančními prostředky.
8. Závěr

Členění zprávy odpovídá požadavku MK ČR čj. 15 232/98 a 1 361/2000 a vychází z hodnocení činnosti Národního zemědělského muzea v Praze za rok 2003 předaného na MK ČR dne 29.6.2004, kterou dle shora uvedených požadavků doplňuje a vysvětluje.

---

1. EVIDENCE SBÍREK, PÉČE O SBÍRKY A PREZENTACE

1.1. Akvizice, evidence, kategorizace a inventarizace sbírek

V průběhu roku 2003 rozšířilo Národní zemědělské muzeum sbírkový fond o tyto předměty :

Kačina

- 1) Kompletní dílna venkovského knihaře
- 2) Stabilní motor Pulman – Staré Ralsko
- 3) Stabilní motor Vítkovické horní a hutní těžířstvo

Ohrada

- 1) Kolekce loveckého kulového a brokového střeliva
- 2) Kolekce loveckých šperků a paroží s dílny řezbáře Václava Bláhy
- 3) Cenný exemplář rybníční roury z rybníka Olšina ze 14. století

Valtice

- 1) Soubor vinohradnických a vinařských pomůcek a náradí

Praha

- 1) Soubor obalů potravinářských a tabákových výrobků a archivní doklady včetně firemní literatury, letáků a plakátů z období první republiky

Na úseku evidence sbírek pokračovaly práce z předchozích let, tj. průběžně muzeum provádělo akviziční činnost, která se v roce 2003 zaměřovala několika směry podle odborných zájmů jednotlivých pracovníků. Jednak to byla dokumentace zemědělské techniky, především stabilních motorů, kde se podařilo získat některé unikáty. Již dnes můžeme konstatovat, že sbírka stabilních motorů NZM je největší známou sbírkou na území ČR. Bohužel dosud NZM nemá dostatek prostředků na to, aby mohlo těmto strojům věnovat takovou péči, aby mohlo sbírku kompletně restaurovat a v této podobě ji prezentovat veřejnosti. Pokračovala i dokumentace venkovských řemesel, která poskytovala servis zemědělcům. Podařilo se získat kompletní knihařskou dílnu venkovského knihaře a získána byla i řada sbírkových předmětů vztahujících se k cihlářství. Rozšířena byla i kolekce potravinářských obalů firemní literatury. Lovecké sbírky byly obohaceny o soubor loveckého střeliva a zvláště cenný je soubor loveckých šperků od uznávaného řezbáře V. Bláhy. Valtické sbírky se rozrostly zejména o kolekci vinohradnických exponátů. V roce 2003 se podařilo zintenzivnit naši spolupráci s Úřady pro zastupování státu ve věcech majetkových a získat několik odúmrť. Díky nim jsme doplnili naši kovářskou sbírku a sbírku předmětů z vybavení domácnosti. Řadu cenných sbírkových předmětů získalo NZM i z běžných nabídek od lidí, kteří vyklízejí zděděné či koupené hospodářské objekty. Je však nutné konstatovat, že výtěžnost takovýchto nahodilých nabídek je minimální, neboť NZM již většinu běžné hospodářské techniky ve svých sbírkách vlastní a chybějící kusy je nezbytné cíleně přímo v terénu dohledávat.

V roce 2003 proběhla první aktualizace zápisu do CES. Bohužel při rozdělení sbírky NZM na jednotlivé (co do obsahu konsistentní) podsbírkou byla řada předmětů zařazena nesprávně a tyto nesrovnalosti bylo nutné vyřešit aktualizací CESu. Tyto časově náročné práce zapříčinily nízký nárůst počtu předmětů evidovaných v DEMUSu, ačkoliv počet nově (manuálně) zkatologizovaných předmětů je výrazně vyšší. Celkově můžeme akvizici v roce 2003 hodnotit příznivě a to jak co do množství nově získaných sbírkových předmětů, který je druhý nejvyšší za posledních pět let i co do kvality jednotlivých sbírkových předmětů.

Inventarizace sbírkových předmětů probíhala v úzké návaznosti na práce spojené s aktualizací zápisu do celostátního seznamu sbírek (CES) a byla již do značné míry podmíněna. Pokračovalo dohledávání sbírkových předmětů a jejich identifikace a paralelně s tím započala i digitalizace sbírkového fondu NZM.

Nově získané sbírkové předměty byly posuzovány po stránce odborné i po stránce finančního ohodnocení Poradním sborem pro sbírkotvornou činnost NZM a každý nákup byl jednotlivě odsouhlasen.

Stav evidence sbírek NZM ke dni 31. prosince 2002

Počet nových přírůstkových čísel	337
Počet inventárních čísel celkem	110 960
Počet inventárních čísel v počítačových databázích	59 399
Z toho zapsaných v roce 2002	415
Počet inventárních čísel vyřazených ze sbírkové evidence	0
Počet inventarizovaných evidenčních čísel	2 126
 CELKEM bylo na nákup sbírek vynaloženo v průběhu roku	 169 900 Kč

1.2. Péče o sbírkové fondy

Stejně jako v předchozích letech byla práce konzervátorů počátkem roku soustředěna na rekonzervaci předmětů z expozic muzea, aby bylo možné expozice opět otevřít. Na Kačině se od jara připravovala nová expozice věnovaná historii a současnosti cukrářství, cukrovinkářství a čokoládovnictví a pro tuto expozici bylo nutné nejenom získané sbírkové předměty konzervovat, ale řadu předmětů, které nemají dlouhodobou trvanlivost (dorty, cukrovinky apod.) vyrobit z náhradních materiálů. Vzhledem ke skutečnosti, že pro tuto činnost se nebylo možné opřít o zkušenosti jiných muzeí ani dalších pracovišť, bylo nutné vyvinout vlastní metody výroby cukrářských „výrobků“. V jarních měsících byla dokončena náročná konzervace modelu továrny na výrobu cukrovinek firmy Koukol-Michera ze sbírkového fondu NTM Praha, který byl silně poškozen povodněmi v předchozím roce. Nad rámec konzervačních prací bylo provedeno pracovníky NZM restaurování dvou rámců historických obrazů.

Na Ohradě byla provedena konzervace nových přírůstků do sbírkového fondu a dále sbírkových předmětů z oboru entomologie, herbářů, dermoplastických preparátů, obrazů a dalších předmětů ze dřeva a kovů. Dále byly restaurovány lovecké zbraně (pušky, kuše, tesák).

Ve Valticích byly provedeny základní konzervační úkony jak u nově získaných sbírkových předmětů, tak i u starších sbírek a to zejména z oboru vinařství. Vybrané vinařské exponáty byly restaurovány.

V Praze dosud nebylo zřízeno konzervační pracoviště a sbírkové předměty získané v Praze a exponáty pro pražské expozice a výstavy jsou dle potřeby konzervovány na Kačině a na dalších pracovištích NZM. Nezbytné specializované konzervační a restaurátorské práce tudíž musely být zadávány externě.

V roce 2003 se nepodařilo na žádném z pracovišť NZM vybavit další depozitáře odvlhčovací technikou. Na Kačině byla opravena ve všech suterénních depozitářích veškerá okna, takže již nedochází k zalétávání prachu případně listů do depozitářů a v již odvlhčovaných resp. klimatizovaných depozitářích se tak výrazně snížila energetická náročnost používaných zařízení. Současně také méně trpí zde uložené předměty. Na Ohradě byly vybudovány v depozitářích nové regály, které umožňují lepší a přehlednější uložení sbírkových předmětů.

Přehled péče o sbírky v roce 2003 :

Počet preparovaných sbírkových předmětů	0
Počet konzervovaných sbírkových předmětů	1158
Počet restaurovaných sbírkových předmětů	17

V rámci pomoci Národnímu technickému muzeu bylo konzervováno a restaurován model továrny na výrobu cukrovinek Lidka Kutná Hora.

1.3. Prezentace sbírek – expozice a výstavy

Expozice:

Na Kačině byla nově otevřena expozice Cukrářství, cukrovinkářství a čokoládovnictví, jejíž příprava si vyžádala zvládnutí nových technologií výroby exponátů a prezentace nezdržných cukrářských a cukrovinkářských produktů. Novou expozicí menšího rozsahu doplňující spektrum venkovských řemesel se stala expozice vápenictví. Na Ohradě byla veřejnosti zpřístupněna expozice Lovecké strelivo, která veřejnosti představila nově získané sbírkové předměty. Návštěvníci zde mohli obdivovat i novou expozici Loveckých trofejí. Ve Valticích byla ve spolupráci s rakouskými partnery připravena sice co do rozsahu malá, ale tématicky velmi zajímavá expozice „Obilí a námel“. Velmi vyhledávanou, zejména mladšími návštěvníky se zde stala i expozice Magické rostliny, která seznamuje s „čarodějnickou praxí“ venkovských bylinářek.

Výstavy z vlastních sbírek

NZM Kačina a NZM Valtice se v průběhu roku 2003 soustředilo na budování nových expozic, a proto nemělo již prostor pro přípravu výstav z vlastních sbírek. Naopak NZM Ohrada připravilo hned dvě výstavy a to výstavu Myslivost, která byla instalována u příležitosti výstavy myslivosti v Lysé nad Labem, která patří k nejvýznamnějším mysliveckým událostem v republice a dále výstavu Rybářství, se kterou se mohla odborná i laická veřejnost seznámit v Rybářské škole ve Vodňanech. V Praze byla připravena výstava Dřevo ve službách člověka, která představuje nový způsob prezentace sbírkových předmětů NZM určený především pro neobdobnou veřejnost. Ta má možnost seznámit se s předměty z oboru zemědělství, lesnictví a zahradnictví v neobvyklých souvislostech a současně umožňuje vystavit i předměty, které by se v ryze odborně koncipovaných výstavách a expozicích nikdy nedočkaly vystavení. Pro úplnost je třeba dodat, že v rakouském Leibenu stále trvá dlouhodobá výstava o dějinách rakouského zemědělství, na jejíž přípravě se NZM podílelo jak autorsky, tak i zápujčkou částí exponátů.

Ostatní výstavy

S výjimkou Kačiny, kde je jednou z expozic expozice výtvarných děl vztahujících se k venkovu a kde nejsou další vhodné prostory pro pořádání výstav uměleckého charakteru, se všechny úseky NZM intenzivně věnovaly výstavám obrazů a dalších děl uměleckého charakteru. Na

Praha

Femina: Podobat se přírodě /keramika/
Fakulta užitého umění University Ústí na Labem: Rekultivace /užité umění/
Pátek, Diorová: Krajina /keramika/
Jednota umělců výtvarných: Ohlédnutí /obrazy/
Leťák, Pospíšilová: obrazy, keramika
Prášek, Králík: Zpověď /obrazy/
Štefánková /Od zrna k těstu/ /Obrazy, keramika/

Ohrada

Výstava návrhů na pamětní mince ke 400. výročí úmrtí Jakuba Krčína z Jelčan
Fotografie zvěře
4 výstavy obrazů s tematikou vztahující se k profilu NZM Ohrada
Ohradě byla realizována i výstava rostlin a bonsajů.

Valtice

Vinkler: obrazy, keramika,
Znamenák, Vašek, Holásek: grafika, plastiky, obrazy
Jůza, Brázdilová: fotografie z Banátu
Zeman, Žitňanová: dřevěné obrazy, olejomalby
Sýkora: obrazy
Václavovi: obrazy
Straka: obrazy
Lošťák: fotografie

2. OSTATNÍ KULTURNÍ AKTIVITY

NZM se věnovalo intenzivně v roce 2003 i dalším kulturním aktivitám. Jednalo se především o odborné a populární přednášky na straně jedné a o účast či spolupřátelství na řadě akcí zájmových či profesních organizací i místních komunit.

Na Kačině byl v červnu uspořádán již desátý jubilejní ročník Chotkovských slavností spojených s předváděním dobových řemeslnických technologií u potravinářských řemesel spojených s ochutnávkou a současně s prezentací života na zámku v 19. století prostřednictvím divadelní inscenace pověstí spojených s Kačinou. Bohužel vytrvalý déšť mnoho lidí od návštěvy Chotkovských slavností odradil. Pro stěhování muzea ze Zdechovic do Čáslavi se v tomto roce nekonala akce Od vola k traktoru zaměřená na propagaci staré zemědělské techniky. Vedle akcí, které samo NZM Kačina pořádá, se muzeum podílelo i na některých dalších akcích, které se uskutečnily na Kačině. Jedná se zejména o koncerty a divadelní představení v zámeckém divadle, které se konaly v rámci Operního týdne v Kutné Hoře a soutěže mladých básníků s názvem Ortenova Kutná Hora. V roce 2003 oživilo prostředí zámeckého parku na Kačině i dvě specializované výstavy psů. Jednalo se o klubovou výstavu afghánských chrtů a o Podhajskeho memoriál, nejvyšší soutěž v kategorii loveckých psů v ČR. Na podzim se jako v minulých letech konala v zámeckém parku i Hubertova jízda.

Na Ohradě byl uspořádán druhý ročník dvoudenních Ohradských slavností, které se setkaly s nebývalým úspěchem. Proběhl zde rovněž Folkový festival a šest koncertů vážné hudby. NZM Ohrada pamatovalo i na děti, pro které byly uspořádány hned dva dětské dny. K hradeckému úseku NZM neodmyslitelně patří lovečtí psi, a proto se Ohrada stala místem, kde proběhly dvě velmi hojně navštívené výstavy loveckých psů. NZM Ohrada se ze všech úseků NZM nejvíce věnuje spolupráci s odbornou lesnickou komunitou a jejími jednotlivými zájmovými a profesními organizacemi jako je Myslivecká jednota, Lesnická škola Písek či Rybářské sdružení ČR nebo Klub sběratelů historických zbraní. Pro tyto a další organizace poskytlo muzeum na Ohradě prostor pro pořádání jejich odborných a společenských akcí.

Specifické poměry v Praze, kde probíhá rekonstrukce budovy, jsou důvodem, proč se zde muzeum zaměřilo především na pořádání přednášek. Ty jsou organizovány jak pro školy, tak i pro širokou veřejnost. Přednáškové cykly pořádané NZM si již získaly pravidelný okruh návštěvníků a školy o nabízené přednášky, které jsou zařazovány do výuky zeměpisu, dějepisu a dalších předmětů, jeví vzrůstající zájem. Tématicky se přednášky nevztahují pouze k zemědělství, takovéto přednášky mají jen velmi omezený okruh návštěvníků, ale jsou zaměřeny i na problematiku životního prostředí, na představení zajímavých zemí i řady aktuálních témat.

Jednotliví pracovníci NZM se podíleli i na externí přednáškové činnosti. Velmi aktivní bylo především NZM Ohrada, které uspořádalo přednášky v Lesnické škole v Písku, v Rybářské sdružení a dále NZM Valtice na základních a středních školách ve Valticích a Mikulově, ale např. i na universitě ve francouzském Tours. Jednotliví kurátoři publikovali v průběhu roku 2003 i v odborném tisku.

PUBLIKACE

Národnímu zemědělskému muzeu se nepodařilo bohužel vydat pro nedostatek finančních prostředků žádnou publikaci. K tisku však byl připraven Katalog chladných zbraní na Ohradě. Na Kačině započaly práce na Katalogu zemědělských medailí ze sbírek NZM a na všech úsecích se začaly připravovat průřezové katalogy jednotlivých pracovišť NZM.

3. NÁVŠTĚVNOST MUZEA

Počet návštěvníků v expozicích a na výstavách	100 551
z toho děti a mládež podle zlevněných vstupenek	14 284
Počet návštěvníků ostatních kulturních akcí muzea	11 548

Sezóna 2003 patřila k návštěvnicky slabším. Návštěvnost klesla oproti předchozímu roku téměř o třetinu. Při srovnání s muzei a památkovými objekty v okolí jednotlivých úseků NZM však musíme konstatovat, že srovnatelný pokles zaznamenala i velká část těchto objektů. I v roce 2003 sílil nastoupený trend přesunu zájmu návštěvníků z jarních měsíců do prázdnin. Souvisí to s poklesem návštěv školních zájezdů, kterému se snažíme čelit cílenou reklamou do škol, a vzrůstajícím počtem rodinných návštěv. Oproti minulým letům poklesly návštěvy důchodců, které se koncentrovaly do podzimních měsíců. Návštěvnost v září a říjnu a také v dubnu byla výrazně slabší než v předchozích letech. Výpadky v návštěvnosti expozic a výstav se NZM snaží nahradit návštěvníky ostatních kulturních aktivit muzea.

4. ČINNOST PRACOVIŠTĚ INTEGROVANÉHO SYSTÉMU OCHRANY ISO

Pracoviště ISO v Národním zemědělském muzeu pracuje pouze na úseku NZM Kačina. V roce 2003 se NZM Kačina přednostně zaměřilo na fotografování resp. skenování předmětů, které jsou nejvíce ohroženy krádeží. Jednalo se o obrazy které jsou nyní prakticky kompletně fotograficky zdokumentovány. Poté NZM Kačina přistoupilo v souvislosti s již zmiňovanou přípravou katalogu k naskenování medailí. Rovněž ty jsou již naskenovány v úplnosti.

- počet nově obrazově zdokumentovaných sbírkových předmětů vlastních: 1 302
- počet obrazově zdokumentovaných sbírkových předmětů vlastních celkem: 2 252
- dtto v jiných muzeích - nově: 0
- dtto v jiných muzeích - celkem: 392
- počet případů předání záznamů Policii ČR: 0

5. ČINNOST PRACOVIŠTĚ ZAJIŠŤUJÍCÍHO PŮSOBNOST ZÁKONA č. 71/94 Sb.

Muzeum vydalo v průběhu roku 46 vývozních povolení, mezi nimiž výrazně převažují stabilní motory a traktory. Od roku 1994 tak již bylo vydáno 1148 povolení k vývozu. Povolování vývozu provádí pověřený pracovník v Praze, ale obhlídky přímo v terénu resp. u majitele či žadatele o vývoz zajišťuje pracovník NZM Kačina. Znamená to řadu časově i finančně náročných cest po celém území ČR, neboť povolování vývozu modernějších zemědělských strojů se koncentruje do NZM. Oproti předchozím letům je možné konstatovat, že došlo k prohloubení spolupráce mezi muzei, takže lze předpokládat, že došlo k omezení obcházení povolení k vývozu schválením žádosti o vývoz muzeem (např. etnografickým, technickým), které sice může rovněž některé stroje k vývozu povolit, ale nesbírá je a tudíž jim příliš nerozumí. Rovněž došlo k určité harmonizaci vztahů s většími vývozci, kteří nyní žádají o vývoz vždy ve větších sériích, takže není nutné jezdit každý předmět posuzovat zvlášť. Někteří z nich poskytli NZM i řadu typů, kde získat pro muzeum zajímavé sbírkové předměty.

V roce 2003 se nevyskytl případ, kdy by byl některý z předmětů vyvážených do zahraničí natolik cenný, aby ho bylo nutné či vhodné prohlásit za kulturní památku. Od roku 1994 však NZM podalo již celkem 8 návrhů na prohlášení předmětu za kulturní památku.

6. VĚDECKO-VÝZKUMNÁ ČINNOST

Všechny úseky NZM řešily i v roce 2003 interní výzkumné úkoly v rámci svojí specializace. Tyto úkoly jsou zaměřeny především na prohloubení poznání jejich specializovaného sbírkového fondu a následně na jeho doplňování.

NZM Kačina řešilo v roce 2003 dva granty MKČR, z nichž řešení jednoho z nich bylo ukončeno a řešení druhého bude pokračovat i v roce 2004.

Ukončený grant Dokumentace dějin zemědělství 20. století poskytl muzeu cenné poznatky pro akviziční činnost muzea, které již mohlo muzeum v roce 2003 uplatnit v praxi. Jeho podstatou bylo vytvoření souboru kritérií pro jednotlivé typy sbírkových předmětů (stroje, rostliny, modely staveb apod.), které připadají při sbírkotvorné činnosti NZM do úvahy a ty konfrontovat se stávajícím sbírkovým fondem NZM a s množinou v historii 20. století vyráběných či používaných předmětů daného druhu. Ze srovnání vyplynula bílá místa sbírkového fondu NZM, které je nyní nutno cíleně zaplnit.

Grant Hmotná kultura českého venkova industriálního období, který až dosud řešil jednotlivé věcné úseky tematiky, jednou vývoj domovních dispozic, podruhé odívání, potřetí používaných zemědělských strojů byl zaměřen v roce 2003 jiným směrem. Jeho řešení se orientovalo na časovou složku problému a v jejím rámci především na každodennost v jejich celoživotních, ročních a denních cyklech.

Kapacita odborných pracovníků je vyčerpána dokončováním grantových úkolů, a z tohoto důvodu NZM nežádalo MKČR ani Grantovou agenturu ČR o další granty. Od roku 1996 dokončilo muzeum práci na 3 grantech.

7. DOTACE ZŘIZOVATELE, EKONOMIKA A HOSPODAŘENÍ S FINANČNÍMI PROSTŘEDKY

Za uplynulé účetní období dosáhla organizace v obou oblastech činnosti – tj. hlavní (včetně nájmu) a doplňkové – kladného hospodářského výsledku před zdaněním, avšak po započtení daně z příjmu PO za zdaňované příjmy z pronájmu je výsledek hospodaření vyrovnaný.

V souvislosti s plněním kulturních, osvětových a vědeckých úkolů směřovalo ekonomické úsilí organizace k zajištění podmínek pro plánovaný rozvoj muzejní činnosti, tj. k maximálně možnému pokračování ve stavebních úpravách budovy Praha a areálu Čáslav, který byl na NZM delimitován v roce 2002.

7.1 Průběh úprav RO a skutečné plnění

a) průběh rozpočtových úprav shrnuje následující tabulka (v tis.):

RO číslo	Věc – obsah	Provoz	Druh dotace: účelové neinvestiční	investiční
schvál. RO	Rozpis schváleného RO-§ 33.15	18.573		
1.úprava	Program vědy a výzkumu - § 33.80		361	
2.úprava	Delimitace Janův Hrad - § 33.15	- 28		
3.úprava	úprava v § 33.15 – pokrytí osobních nákladů Čáslav	+ 548		

4.úprava	úprava v §33.15 – pokrytí věcných nákladů Čáslav	+ 542		
5.úprava	úprava v § 33.15 – program č.234112			8.000
6.úprava	úprava v § 33.15 – pokrytí os.nákl.	+ 137		
7.úprava	úprava v 33.15 – IS PROFIN 222043 (akce energetický audit)			140
8.úprava	úprava v § 33.15 – pol.6351-ener.audit			340
9.úprava	inter.změna struktury mezi platy aOON			
CELKEM NZM	9 rozpočtových úprav	19.772	361	8.480

Jak je patrné z přehledu, nevelké rozpočtové úpravy v oblasti provozních prostředků se týkaly pouze delimitace a příspěvku na pokrytí nákladů nových kapacit.

b) Zapojení mimorozpočtových zdrojů

Maximálně možnou účastí vlastních zdrojů a prostředků fondu rozvoje majetku se organizace podílela na stavebních úpravách ve prospěch zlepšení stavu spravovaného majetku, zejména budovy Praha, a dále pak i nově převzatého areálu Čáslav. Kromě zdrojů zúčtovaných se SR (ve výši 8 mil.) použilo NZM vlastní zdroje fondu 916. Vlastní investice – zejména v rámci stavebních akcí na budovách – dosáhly v roce 2003 objem 3 408,7 tis.Kč. Zůstatek fondu rozvoje majetku je k 31.12.2003 minimální (62,2 tis.Kč). Výnosů z doplňkové činnosti využila organizace k pokrytí rozpočtem nezajištěných nároků provozu a k nákupu sbírkových předmětů.

7.2 Hospodářský výsledek

Strukturu příjmové a výdajové části hospodaření v porovnání s předchozím rokem přibližuje tato tabulka (v tis.Kč):

Kategorie výnosů/nákladů	skut. 2002	RO 2003	skut. 2003
Příjmy celkem	29.498,4	29.381	31.497,6
v tom:- vstupné + ost.	2.671,3	2.800	3.151,8
- nájemné	6.965,-	2.700	6.079,-
- ostatní vlastní výnosy	2.018,9	1.048	1.843,4
- použití fondů	557,9	2.700	45,5
- výnosy z doplňk.činnosti	446,3		244,9
Provozní dotace (vč.VaV)	16.839,-	20.133	20.133,-
Náklady celkem	29.241,6	29.381	31.113,9
v tom: - spotřeba materiálu	1.181,5	1.312	1.316,8
- spotřeba energií	3.392,1	3.496	2.878,1
- prodej zboží	359,1		142,2
- opravy a udržování	2.827,3	2.700	4.878,1
- cestovné	238,9	252	244,8
- náklady na reprezentaci	41,1	50	17,3
- ostatní služby	4.992,2	4.559	5.181,2
- mzdové a os.náklady	10.043,6	10.476	10.148,-
- zák.soc.a zdr.pojištění	3.372,7	3.665	3.403,8
- ostatní sociální náklady	593,-	351	573,-

- daně a poplatky	13,9	10	9,9
- jiné ostatní náklady	340,9	350	381,7
- odpisy	1.845,3	2.160	1.939,-
mezisoučet – HV před zdaněním	256,8	0	+ 383,7
daň z příjmu	- 28,2	0	- 383,7
hospodářský výsledek po zdanění	+ 208,6	0	0

Hospodářský výsledek byl ve srovnání s předchozím obdobím, kdy NZM dosáhlo zlepšeného HV, negativně ovlivněn avizovaným poklesem tržeb jak ze vstupného – v důsledku předání Janova Hradu v lednu 2003, tak z nájemného – vlivem ukončení nájmu s Komerční bankou v budově Letná. Naopak pozitivním, i když mimořádným a nestálým přínosem ke zvýšení tržeb bylo nájemné a náhrady služeb z natáčení (filmové produkce) na zámku Kačina – celkem ve výši 1,5 mil.Kč. Celkové vlastní výnosy (bez použití fondů) proto poklesly pouze o 1,1 mil., nikoli o předpokládaných více než 3 mil.Kč.

Provozní náklady se podařilo oproti roku 2002 redukovat u spotřebovaných energií a stejnou úroveň udržet u spotřeby materiálu. Objem ostatních služeb mírně stoupl (o 3,8%). Vzhledem k tomu, že v průběhu letních měsíců byla zprovozněna nová kapacita expozice zemědělské techniky v areálu Čáslav, pokládáme vývoj čerpání materiálových a věcných nákladů, které výdaje na Čáslav zahrnují, za příznivý, resp. minimalizovaný.

Negativní dopad do hospodaření a finančních toků organizace má současné zdaňování příjmů z nájemného, neboť vzhledem k režimu výpočtu daňového základu, resp. k nemožnosti uplatnit odpisy nemovitého majetku, zůstává objem daně z příjmu i po úlevě pro neziskové subjekty značně vysoký a příspěvkem zřizovatele nepokrytý.

7.3 Rozbor zaměstnanosti a čerpání mzdových prostředků

Čerpání rozpočtových limitů shrnuje tabulka č.3 v příloze. Limit počtu osob byl dodržen, průměrný přepočtený počet zaměstnanců v roce 2003 je 69 osob.

V hodnoceném roce bylo do fondu odměn ze zlepšeného HV roku 2002 po jeho schválení přiděleno 182,8 tis.Kč. Z takto navýšeného stavu fondu odměn (celkový stav 184,5 tis.) nepoužila organizace v roce 2003 žádné prostředky, limity mzdových nákladů (platů i OPPP) byly dodrženy, resp. mírně nedočerpány.

7.4 Převod nevyužitých prostředků

Účelově poskytnuté prostředky, tj. neinvestiční – na program vědy a výzkumu (361 tis) a investiční – na program č. 234112 (8.000 tis.) a energetický audit (480 tis.) byly plně vyčerpány v souladu s podmínkami jejich čerpání – viz zúčtování se SR .

V hodnoceném roce NZM nepřijalo ani neposkytlo finanční prostředky na zahraniční aktivity.

Zpracoval: M.Větrovcová

8. Závěr

Největším úspěchem byl přesun několika stovek velmi rozměrných sbírkových předmětů, z nichž část musela jet po vlastní ose, ze Zdechovic do cca 15 km vzdálené Čáslavi, které se obešlo bez incidentů i bez škod na stěhovaných sbírkách. Ještě výše lze hodnotit zpřístupnění bytů provizorní expozice historických traktorů v rekordním čase dvou měsíců po stěhování v Čáslavi. Za úspěch lze považovat i akvizici některých sbírkových předmětů jako je např. stabilní motor Vítkovického horního a hutního těžářství či kompletu knihařské dílny ze závěru rakouské éry a z první republiky. Zapomenut by neměl být ani dokončený grant Dokumentace dějin zemědělství 20.století, který po letech provizorií přinesl konkrétní pomůcku pro další akviziční činnost NZM.

Zaměření velké části aktivit na Čáslav, které bylo zcela logické a nevyhnutelné, se však odrazilo v prohloubení některých problémů na Kačíně. Především se nepodařilo pokročit s rekonstrukcí parku, ani opravit poslední neopravené prostory zámku (zámeckou konírnu) a postupně se zhoršoval i stav již opravených částí Kačiny, především nátěrů oken a dveří. Nad Čáslaví visí hrozba nevyřádaného dědictví, které by mohlo v případě nepříznivého soudního rozsudku podstatně omezit činnost NZM v této bezesporu atraktivní lokalitě. Nedostatek finančních prostředků zmiňujeme ve výročních zprávách pravidelně. Je to však nezbytné, neboť vstupy neustále rostou a disponibilní zůstatky klesají. Bohužel se omezují i možnosti získávání mimorozpočtových příjmů pro státní organizace, které jsou zřejmě považovány za finančně zajištěné na rozdíl od organizací spadajících pod samosprávu. Přitom tomu tak není. V souvislosti se vstupem do EU bohužel musíme konstatovat, že ani z řady evropských fondů nebude umožněno čerpat státním organizacím. Speciálním případem je Praha 7, kde leží NZM, která je vyloučena z čerpání evropských peněz.

Ani přes opakované sliby zřizovatele nebyly poskytnuty žádné finanční prostředky na nezbytnou rekonstrukci hlavní budovy NZM a tím bylo opět odsunuto její zprovoznění a zpřístupnění expozičních prostor pro veřejnost. Totéž platí o nově zřízeném areálu v Čáslavi. Rekonstrukce obou objektů se podařilo částečně zajistit z finančních prostředků ministerstva zemědělství.

Ztráta Janova hradu znamená pro NZM Valtice razantní omezení aktivit a snížení příjmů ze vstupného. Slíbená úprava „Kapucínek“ v Lednickém zámku pro výstavní účely závisí na rychlosti celkových oprav zámku (v Kapucínkách byla zřízena prozatímní ubytovna pro stavaře) a je zřejmé, že – v závislosti na finančních prostředcích- nebudou prostory připraveny dříve než za 5 let.

Za Národní zemědělské muzeum zpracovali:

Ing. Antonín Hájek, CSc.
PhDr. Pavel Novák, CSc.